

Nr 193.

Av herr **Holstenson m. fl.**, *angående fördelningen av statliga stipendier vid olika slag av utbildningsanstalter.*

Nyligen meddelades i pressen, att interimsstyrelsen för folkhögskoleelevernas förbund uppvaktat ecklesiastik-, finans- och socialministrarna med en skrivelse, vari hemställes om vissa åtgärder för att underlätta för ekonomiskt mindre bemedlad ungdom att bevista folkhögskolekurser. Förutom vissa önskemål beträffande stipendiernas storlek m. m. gjordes en anhållan, att bestämmelserna om medellöshet uppmjukas så, att behövande bonde- och därmed jämställd ungdom får bättre möjligheter till vistelse vid folkhögskola.

Vad sistnämnda spörsmål beträffar framhölls i skrivelsen, att den nuvarande krisen har ett av sina särmerken däri, att den också drabbar lantbruksbefolkningen ytterst hårt. Oftast torde söner och döttrar till bönder och med dem likställda ha lika stora svårigheter som arbetslösa industriarbetare att anskaffa medel till en skolvistelse. I hemmet finns det måhända försörjningsmöjligheter, om än små, men utanför hemmets portar är också denna ungdom medellös. Det är dock lika önskvärt, att alla befolkningsgruppers ungdom behålles vid andlig hälsa och ges rikligast möjliga tillfällen till intellektuell förkovran, något som folkhögskolorna äro goda verktyg för.

De av ifrågavarande elevförbund framförda synpunkterna rörande bondeungdomens möjligheter att erhålla stipendier för utnyttjande av de bildningsmöjligheter, som stå landsbygdsungdomen till buds, äro värda det allra största beaktande. Detta gäller emellertid icke endast nuvarande depressionstid för lantbruket utan i ungefär lika hög grad mera normala förhållanden. Som villkor för erhållande av stipendier fordras intyg om medellöshet, varvid bondeungdomen kommer i en egendomlig ställning. Är sökandes fader en mindre lantbrukare, som äger ett jordbruk med ett taxeringsvärde av låt oss säga 15,000 kronor, men skuldsättningen är så pass stor, att det beräknade värdet av jordbruket jämte inventarier med endast några tusen kronor överstiger skulderna, betraktas sökanden icke som medellös och uteslutes från möjligheten att erhålla stipendium. Å andra sidan anses det icke utgöra något hinder för erhållande av stipendium, att en sökandes fader är t. ex. tjänsteman med goda inkomster, blott ingen »förmögenhet» finnes, trots att en tjänsteman med några tusen kronors årsinkomst givetvis har helt andra möjligheter att bekosta sina barns utbildning än en skuldsatt lantbrukare med de knappa inkomster, som stå honom till buds.

Grunderna för utdelning av stipendier äro av betydelse i fråga om bonde-

ungdomens utbildningsmöjligheter först och främst vid lantmanna- och folkhögskolor men även i andra fall, exempelvis vid fördelningen av de statliga studielånen. Enligt vad erfarenheten visar utgör det icke hinder för en sökande, att fadern är ämbets- eller tjänsteman med goda inkomster, men en närmare granskning skulle säkerligen ge vid handen, att en mycket grundlig »förmögenhetsundersökning» företages, så snart sökanden kommer från ett jordbrukarhem.

Då det vore i hög grad önskvärt att få utrönt, huruvida fördelningen av stipendier, som utgå av statsmedel, sker efter rättvist avvägda grunder, hemställes med stöd av det anförda,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande fördelningen av statliga stipendier vid olika slags utbildningsanstalter samt vidtagande av de åtgärder, var- till utredningen må föranleda.

Stockholm den 23 januari 1934.

Allan Holstenson.

Anton Pettersson.

Axel Löfvander.

John Gustavson.